

За Вашата библиотека
For Your Library

Рубриката „За Вашата библиотека“ има за цел да ви запознае с някои от най-новите и атрактивни заглавия в историческата литература. Тук ще намерите не само любопитни факти и ценни препоръки, но и описани лични впечатления, които може да са ви от полза при избора на книга за Вашата библиотека.

СЕРГЕЙ ИГНАТОВ „МОРФОЛОГИЯ НА КЛАСИЧЕСКИЯ ЕГИПЕТ“

Проф. Сергей Игнатов е основател на българската школа по египтология и преподавател в Нов български университет. Завършил е египтология в Университета в Санкт Петербург, където получава и докторската си степен. Специализирал е в Оксфорд. Доктор на историческите науки.

Някои от по-значимите му публикации в областта на египтологията са:

Some Notes on the Story of the Shipwrecked Sailor (Journal of Egyptian Archeology, 1994).

The Body of God (Sofia, 1999).

Египет на фараоните (София, 1998; 2004).

Word and Image in Ancient Egypt (Journal of Egyptological Studies, 2004).

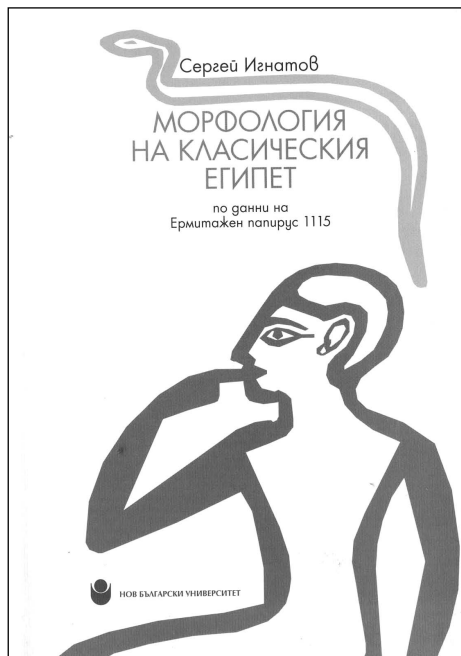
Папирусът не расте на скала (София, 2004).

The Name of the Serpent in the Ancient Egyptian Story of the Shipwrecked Sailor (Göttinger Miszellen, 2005).

The Red Line in the Ancient Egyptian Story of the Shipwrecked Sailor (Journal of Egyptological Studies, 2005).

Мъдростта на древните египтяни (София, 2006; 2009).

Монографията „Морфология на Класическия Египет“ е първата подробна публикация на Ермитажен папирус 1115, съдържащ древноегипетската „Приказка за коработрушенец“. Папирусът е представен дума по дума, ред по ред, с цялостна изворова база, подробен лексико-граматичен, исторически и културологичен коментар и в диалог с текстове от епохата на Класическия Египет.

„Приказка за корабкрушенеца“ е езотерично съчинение, описващо срещата на човек с божество на предела на обитаемия свят, и представлява своеобразен конспект на основните идеи в картината на света на египтяните от Класическата епоха. Екстремните условия позволяват „образът на Египет“ да бъде прецизиран, да бъде видян и изучен такъв, какъвто е бил в съзнанието и в сърцата на древните жители на Долината: Египет е небе върху земята, средоточие на сътворения свят и двери към вечността, място, където божественото битие се разгръща в пълнота.

Двойна преграда отделя съвременния изследовател от писмените паметници на Древен Египет: символите, посредством които тези паметници са изразени, т.е. думите; и символите на тези символи, т.е. писмените фиксации на думите.

Думите са преграда, защото са думи на египетски език, те са символи, приспособени за изразяването на същини в съзнанието на човек от далечна за нас епоха. Това съзнание е различно от нашето. Значенията на думите в египетския език в по-голяма или в по-малка степен никога не съвпадат със значенията на съответните думи в съвременния език. Не съвпадат предимно там, където е най-трудно да бъде забелязано несъвпадението – в най-простите думи, които имат отношение към духовния свят, например „душа“, „истина“, „добро“, „зло“, „бог“ и др. Парадоксът е, че дори този, който чете древноегипетски текст в оригинал, всъщност го чете в превод. Египтологът неизбежно влага в някаква степен в думите на египетския език привичните за самия него значения и по този начин като че ли превежда египетските думи на съвременен език. От друга страна, този, който чете древен паметник в превод, всъщност чете превод на превода (срв. Стеблин-Каменски 1984: 14).

Втората преграда са писмените фиксации на думите, защото у египтолога естествено възниква представата, че целта на изследването са самите отражения, т.е. ръкописите, материалните паметници, съдържащи древните текстове, а не вътрешното послание, духовният свят, закодиран в тези текстове (Ibid.).

Съществува и трета опасност, дължаща се на пренебрегването на елементарния закон, управляващ историята на всички езици, а именно, че думите като правило се появяват не по-рано от съответстващите им понятия. Поради

това отсъствието на езиков израз на едно или друго понятие изключва възможността да се докаже съществуването на това понятие в съзнанието. Монографията е построена на този принцип – това, което не съществува в египетския език, не съществува и в света на древните египтяни.

Целта е да бъдат изследвани морфологията, структурата, отделните градивни единици на Класическия Египет, но не разпокъсани, а подчинени на единен закон. Както различните думи, понятия и изразни средства се обезсмислят, ако не се подчиняват на съответните закони на даден език, по същия начин разписаните факти, подредени в картотеките, но извадени от средата си, губят съществена част от своята информираност.

Като правило научният подход се осъществява, първо, като се събират разнообразни текстове, които се разписват и картотекират, и второ – като се търсят историческите корени на дадено явление. В резултат вътрешното съдържание се губи завинаги. Нека си представим, че сме разписали на фишове целия Стар завет, след което по тази картотека се опитахме да получим представа за юдейската история. Ще се опитам да избегна такъв подход, доколкото е възможно. По тази причина монографията е организирана около един текст, поставен в диалог с достъпните текстове на епохата.

Първа глава е посветена на света на Класическия Египет. В египтологията под Класически Египет се разбира Средното Царство, в частност XII династия. В моето разбиране обаче Класическият Египет включва почти цялото III хил. пр.р.Хр., т.е. Старото царство, прехода към Средното царство и самото Средно царство. Причината за това разбиране се корени в политиката на царете от Средното царство, които обявяват ера на Възраждане и реставрация на всичко староегипетско (Franke 1994, 1995).

Старото царство, Първият преходен период и Средното царство са представени изключително добре с подробна библиография (вж. Перепёлкин 1988а: 326–420; 599–602; ОНАЕ: 89–183, 456–461). Още не е написана отделна история на Старото царство, докато Средното царство е предмет на специализирани изследвания (Grajetzki, 2006).

Втората глава, която е основният корпус на труда, представлява извороведско изследване на Ермитажен папирус 1115, съдържащ текст, който представя срещата и разговора на египтянин с божество. Текстът е разгледан в диалог с текстовете на епохата, т.е. следван е принципът, че за да разбереш един древен текст, трябва да изучиш всички останали, които са достъпни. Уникалността на представения папирус се състои във факта, че той съдържа най-древното съобщение за молитва и за жертвоприношение, извършени без посредничеството на жреци, и най-древния разказ, описващ среща на човек с божество, без човекът да е напуснал тялото си. За разлика от другите религиозни текстове, споменаващи подобни срещи в процеса на трансформацията в отвъдното, в Ермитажен папирус 1115 египтянинът пресича югоизточната граница на оби-

таемия свят и попада във владенията на божество. Традиционно произведението се разглежда като най-древния образец на приключенската литература, но внимателният анализ показва, че това е езотеричен текст, който описва механизми за преминаване през Световите, разкрива природата на божеството и неговия свят и наставлява в качеството на поучение как да постъпват човешките същества в такива изключителни ситуации. И най-важното, папирусът разкрива образа на Египет, какъвто е в очите на египтянина и на божеството. Именно на това е посветено настоящото изследване, което всъщност е и първата подробна публикация на Ермитажен папирус 1115. Снимки на папируса с йероглифна транскрипция публикува преди около столетие Владимир С. Голенищев (Golenischeff, 1913). Опит за филологически коментар съдържа монографията на Х. Гьодике (Goedicke, 1974). Огромна е библиографията по различните проблеми (Simpson, LÄ V: 619–22; Kurth, 1987; Baines, 1990: 55–72; Ignatov, 1994).

Монографията „Морфология на Класическия Египет“ е първото по рода си издание на текста, представен дума по дума, ред по ред, с цялостна изворова база и в диалог с текстовете на Класическия Египет. Въз основа на обемен извороведски корпус монографията представя образа на Египет в динамика и такъв, какъвто го описват представителите на египетската цивилизация. Личната ми намеса с коментар и мнение е само при необходимост.

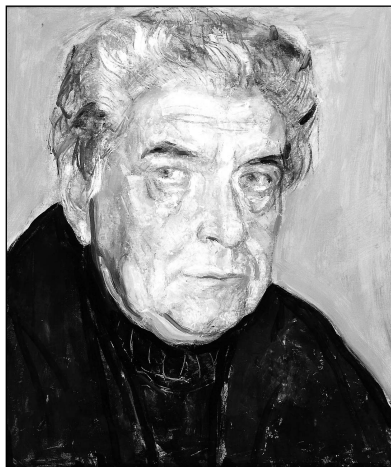
Страхът, който внушават хората,
няма сила! Всичко се случва по
волята на бога.

Птаххотеп, 115-116

*За Вашата библиотека
For Your Library*

АЛЕКСАНДЪР ФОЛ „САМОТНИЯТ ПЕШЕХОДЕЦ“

Проф. дин Александър Фол е роден в семейството на писателя и режисьора Николай Фол и писателката Вера Бояджиева-Фол. Завършил е Историческия факултет на Софийския университет „Св. Климент Охридски“ през 1957 г. и семестриално – класическа филология. През 1966 г. защитава докторска дисертация на тема „Траките в Западната Римска империя“. През 1985 г. става доктор на историческите науки с труда „Тракийският орфизъм“. Преподава стара история и тракология като асистент (1960–1968), доцент (1968–1974) и професор (1974–1991 г.) в Историческия факултет на Софийския университет. Директор е на Института по тракология (1972–1991). Ръководи катедрата по Стара история и тракология към Историческия и Философския (от 1991 г.) факултет на Софийския университет. От 1999 г. е професор по стара история и тракология в НБУ, където през 2003 г. е избран за почетен професор. Проф. Александър Фол е основател и директор (1972–1991 г.) на Института по тракология към Българската академия на науките. През 1988 г. е избран за Главен секретар на Международния съвет за индоевропейски и траколожки изследвания и изпълнява тази функция до кончината си. Член е на Академията „Медичи“ във Флоренция (1988 г.), на една от най-старите академии в Европа „Лайбниц“ – Берлин (2002 г.), на Академия МИДИ в Париж (1988 г.), на Европейското общество за култура – Венеция (1992 г.). Член-кореспондент е на Германския археологически институт в Берлин (1975 г.), на Югославската академия на науката и изкуствата – Белград (1991 г.), почетен член на Румънския Институт по тракология – Букурещ (1998 г.). Кавалер е на Ордена за изкуства и науки на правителството на Франция (1998 г.). Носител на най-високото отличие на СУ „Св. Климент Охридски“ – почетен знак с образа на Св. Кирил със синя лента (2000 г.), както и на орден „Св. св. Кирил и Методий“ I степен и орден „Стара планина“ I степен (2003 г.).

*Александър Фол
(03. 07. 1933 г. – 01. 03. 2006 г.)*

Проф. Александър Фол е бил гост-професор в редица университети в Англия, САЩ, Русия, Германия, Япония, Гърция, Швеция, Италия, Франция, Унгария, Испания и др. Инициатор и съорганизатор е на международните конгреси по тракология от 1972 до 2004 г. в София, Букурещ, Виена, Ротердам, Москва, Палма де Майорка, Кишинев. Научен организатор е на Националния исторически музей в София (от 1974), на Националната гимназия за древни езици и култури – София (1973), на Центъра за морска история и подводна археология в Созопол (1978 г.), на изложбата „Тракийските съкровища“ от 1974 г. до 2005 г. Инициатор е на създаването на научния институт към Българския културен дом „Витгенщайн“ – Виена.

През 2013 г. се навършват 80 години от рождението на проф. дин Александър Фол – основател на тракологията, чиито разработки в областта на социалната, демографската, политическата, културната и религиозната история на траките са актуалната база, върху която надстрояват всички днешни изследователи в тази област. Александър Фол е авторът, който формулира и защити тракийската култура и цивилизация като самостоятелни и равнопоставени на другите в древния свят. Още с публикуването книгите му се превръщат в библиографска рядкост и с изключение на тези, които се ползват като учебници, не са преиздавани. Автор на повече от 400 студии и статии, публикувани в български и чуждестранни издания.

По-значими монографични изследвания:

Демографска и социална структура на древна Тракия (I хил. пр.н.е.). София, 1970.

Херосът остава в Тракия. Проблеми на разселването и на етнодемографията на древнотракийските племена. София, 1970.

Политическа история на траките. Края на второто хилядолетие до края на пети век пр.н.е. София, 1972.

Тракия и Балканите през ранно елинистическата епоха. София, 1975.

Политика и култура в древна Тракия. Наука и изкуство. София, 1990.

Тракийският орфизъм. София, 1986.

Химните на Орфей. София, 1995.

Тракийският Дионис. Книга първа: Загрей. София, 1991.

Тракийският Дионис. Книга втора: Сабазий. София, 1994.

Човекът във видове време. София, 1998.

Тракийският Дионис. Книга трета: Назоваване и вяра. София, 2002.

Човекът във видове пространства. София, 2003.

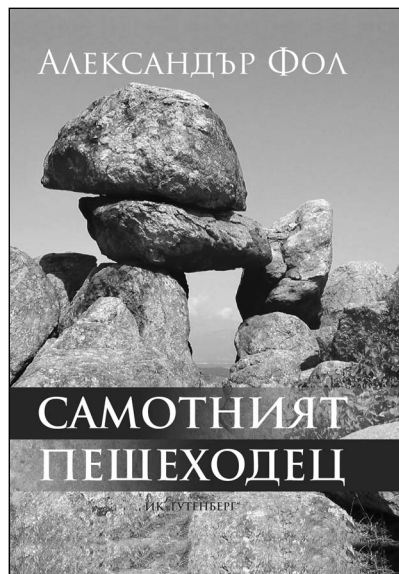
Orphica Magica I. София, 2004.

История на българските земи в древността. София, 2008 (3 издание).

Тракийската култура: казано и премълчано. София, 2009 (3 издание).

Древната култура на Югоизточна Европа. София, 2009 (3 издание).

**„На Александър Фол,
който ни научи,
че интелектуалната енергия
е безсмъртна...“**

Докато търсим Пътя, по който Александър Фол вървеше и върви, ви предлагаме записано неговото слово.

Историята е дял от човекознанието, защото при нея се натрупват наследени от хилядолетия култури и добродетели.

Културата е поведение на общността, а не концерт на Милчо Левиев.

Етносът е територия на културата, а не биологично понятие.

Народите може да изчезнат, но натрупаният духовен потенциал – не.

Изследвайки траките, изследваме себе си.

Има разлика между знание и познание – знае се отделното, познава се всичкото.

Ние не се четем едни други, ние се одумваме.

Духът е унижен тогава, когато не може да се съпостави с друг дух, а трябва да се съпостави със силата на мускулите.

Надписът на паметната плоча на Професора на улица „Московска“ срещу Института по тракология, носещ неговото име, като че ли най-добре обяснява защо ИК „Гутенберг“ преиздава книгата **„Самотният пешеходец“**.

Изчерпването на първото издание от 2006 година напомня за присъствието му в незабравата на паметта. В интервютата, изказванията, статиите в медии на достъпен език се усеща Учителят, който казваше, че истинското име на историята е човекопознание, тъй като там, където няма човеци, няма и история. Да се пише за Александър Фол, е трудно, но тези, които са имали щастието да се докоснат до него, ще ни разберат, че е и „опасно“, тъй като в неподражаемия си аристократичен стил той споделяше: „Щастливо оглушах за академични и медийни умозакljučения“.

От дистанцията на времето виждаме колко е бил прав в това, което вярваше и ни учеше, че в упованието на интелектуалната енергия се таи безсмъртието. Заслушан в Орфеевата песен и орфическите химни, вярваше и живееше с прозрението, че чрез дoсега с нея, в нея и чрез нея човек може да достигне и да се слее с Целостта, Началото на Началата, Бога...

Решихме се да преиздадем тази книга, водени от увереността, че правим нещо добро. Напомняме на институциите, а и на други издателства, че през 2013 г. се навършват 80 години от рождението на Александър Фол, и биха могли да се „заразят“ от нашия пример. Проф. Михаил Арнаудов беше казал: „За да полетиш, не е нужно да подскочиш. Можеш да стъпиш на раменете на предшествениците си“. Всяка нация си има имена, които обича, споменава, учи се от тях. Нарича ги с различни имена: просветители, учени, държавници и т.н., осъзнавайки приноса им за обществото и индивида. Александър Фол безспорно е един от тях и тук се крие „смелостта“ ни да преиздадем тази книга.